

Rapport fra samarbeidstiltak om akademisk skrivestøtte ved UiB

Bakgrunn

Utdanningsutvalget ba i sak 30/17 Universitetsbiblioteket (UB) om å koordinere et samarbeidstiltak der et utvalg av fakultet, UPED/Læringslaben og SA/Læringslaben, skulle

- iverksette konkrete skrivestøtteprosjekt
- høste erfaringer og foreslå modeller for fysisk og digitalt skrivestøtte
- foreslå kompetansehevingstiltak for veiledere/undervisere i akademisk skriving.

Samarbeidstiltaket har gått under navnet Skrivestøtteprosjektet.

I denne rapporten presenteres skrivestøtteprosjektets arbeid, resultat og anbefalinger. Vi ber om at rapporten legges fram for Utdanningsutvalget.

Maria-Carme Torras Calvo
8-16-2019

Innhold

OPPSUMMERING ANBEFALINGER	2
Skrivestøtteprosjektet anbefaler:	2
Bakgrunn	3
Oppdrag	3
Arbeidsmetode	3
Økonomi	3
Ulike modeller for skrivestøtte	4
Lære å skrive gjennom fagundervisning	4
Lære fag gjennom skriving	5
Erfaringer 1: undervisning i akademisk skriving	6
Egne skrivekurs i fagene og av fagene	6
Generelle enkeltstående skrivekurs	8
Akademisk skriving ved og i regi av FoF	9
Enkeltstående skriveverksted	9
Erfaringer fra andre skrivestøttetiltak ved UiB	10
Erfaringer 2: skrivesentre	10
Akademisk skrivesenter ved UiB, HF	11
biOrakel	12
To eksempler på skrivesentermodeller ved andre universitet	12
Erfaringer 3: skrivestøtteprosjektets piloter med digital skrivestøtte	13
Prosjektets modell (Fig. 4)	13
Pilot: Geografi	15
Pilot: Biologi	16
En samlet digitale verktøykasse (<i>UiB skriv</i>) for engasjerende skrivelæring	17
Anbefalinger	18
Miljø og ansvar	18
Fysisk og digital skrivestøtte for undervisning (kurs og arbeidsverksted)	19
Studieverksted for studenter	19
Litteratur	21

OPPSUMMERING ANBEFALINGER

Skrivestøtteprosjektet anbefaler:

1. At UiB løfter frem skrijving i fremtidig strategiutvikling.
2. At det opprettes en fast ressursgruppe ved UiB som samler ulike miljøer som arbeider med akademisk skrijving på et overordnet og tverrfaglig plan (inkludert UPED, UB, FoF, SA). Gruppen må også dekke akademiske redelighet, informasjonskompetanse og digitale plattformer for skrijving.
3. At ressursgruppen har tilhørighet/tilknytning ved UiB Læringslab ettersom den sammenfaller med det administrative og pedagogiske støttetilbudet som er samlet der.
4. At ressursgruppen gis mandat til å utarbeide et støttetilbud til faglærere og programkomiteer for bearbeiding av kurs og studieplaner som vektlegger progresjon i skrijving. Tilbudet må knyttes til Læringslabens støttetilbud for læringsdesign.
5. At ressursgruppen etablerer et arbeidsverksted for undervisere inkl. seminarledere, om skrijving som læringsverktøy og tilretteleggelse av skrivestøtte i egen undervisning. Tilbudet må tilrettelegge for erfaringsutveksling, og inkludere støtte til utvikling av oppgaver og vurderingsformer knyttet til skrijving.
6. At ressursgruppen gis ansvar for å utvikle og vedlikeholde en digital verktøykasse for undervisere, hvor det samles råd og erfaringer om hvordan skrijving kan inngå i fagundervisning.
7. At ressursgruppen tilrettelegger for et lavterskel støttetilbud for studenters skriveutvikling.

Bakgrunn

Oppdrag

Utdanningsutvalget ba i sak 30/17 Universitetsbiblioteket (UB) om å koordinere et samarbeidstiltak der et utvalg av fakultet, UPED/Læringslaben og SA/Læringslaben, skulle

- iverksette konkrete skrive støtteprosjekt
- høste erfaringer og foreslå modeller for fysisk og digitalt skrive støtte
- foreslå kompetansehevingstiltak for veiledere/undervisere i akademisk skriving.

Det har vært en målsetning for prosjektet å presentere et grunnlag for å kunne vurdere hvilken skrive støtte som skal gis ved UiB, og hvordan man på en hensiktsmessig måte kan tilby skrive støtte, samt vurdere behov for en langsiktig ressursgruppe for akademisk skrive støtte ved UiB.

Prosjektet faller inn under Innsatsområde A, delmål 2 og 3 i UiBs Handlingsplan for Kvalitet i utdanning 2017-2022.

Skrive støtteprosjektet hadde oppstartsmøte i desember 2017, og etter innspill derfra ble det opprettet en arbeidsgruppe (prosjektgruppe) og en ressursgruppe. I etterkant av møtet ble det også nedsatt en tilhørende styringsgruppe for prosjektet.

Arbeidsgruppen:

Sigrunn Eliassen, MN/biologi
Henry Langseth, UB
Kerstin Potthoff, SV/geografi
Ingunn Rødland, UB
Pål Steiner, UB
Svein Kåre Sture, SA/Læringslaben
Sveinung Sundfør Sivertsen, FoF
Anne Sissel Vedvik Tønning, UB (koordinator)

Ressursgruppen:

Amund O Bør Dahl, FoF
Øyvind Fiksen, MN
Robert Gray, UPED/Læringslab
Michael Grote, UB
Gry Heggli, IPED
Tane Holm Høisæter, KA/Læringslab
Anders Johansen, SV

Arbeidsmetode

Arbeidsgruppen har hatt arbeidsmøter minst en gang i måneden fra februar 2018 til mai 2019. I tillegg til diskusjon og idéutveksling her, har prosjektgruppen:

- gjennomgått rapporter og fagartikler om akademisk skrive støtte
- deltatt på verksted om produksjon av e-læringsobjekter hos UiB Læringslab
- har utviklet e-læringsmoduler
- implementert og beskrevet bruk av disse i Mitt UiB,
- arrangert og deltatt på verksted for skrive lærere (i regi av Schreiblabor, Bielefeld)
- besøkt Universitetet i Lund og miljøet der som har utviklet [MOOC for akademisk skriving](#)

Økonomi

Det fulgte ikke økonomiske ressurser med prosjektet fra UU. UB søkte derfor, og fikk tildelt, prosjektmidler over to år fra Nasjonalbiblioteket. Med midlene kunne prosjektet

- arrangere et arbeidsverksted for undervisere og skrive lærere i regi av Schreiblabor ved Bielefelds universitet
- lønne studenter ifm. produksjon av digitale læringsobjekter

- utvikle en digital verktøykasse, hvor faglærere vil kunne finne og dele eksempler på undervisningsaktiviteter, læringsobjekter og virksomme metoder for å integrere akademisk redelighet, skriving og kildehåndtering i undervisning
- presentere ulike sider av arbeidet ved to relevante konferanser

Denne delen av prosjektet går frem til februar 2020, og ferdigstilling av delingsplattformen og en del studentarbeid for produksjon av digitale læringsressurser er derfor trukket ut som eget sideprosjekt, *Tekst og kildebruk i digital læring*.

Ulike modeller for skrivestøtte

Lære å skrive gjennom fagundervisning

Ulike fag har ulik tekstkultur. Å lære å skrive seg inn i et fags normer for terminologi og språkføring kan derfor ikke skilles fra faglig læring (Dysthe, Hertzberg & Hoel, 2000). Til dels er slik læring forventet allerede ved endt videregående utdanning. Samtidig viser NIFUS rapport «Studieforberedt etter studieforberedende?» (Lødding & Aamodt, 2015) og andre undersøkelser (Greek & Jonsmoen, 2016) at undervisere oppfatter at nye studenter som kommer rett fra videregående skole ikke har gode nok lese- og skriveferdigheter, og at studentene ofte opplever møtet med akademiske genrer som utfordrende.¹ Universiteter tilbyr derfor gjerne egne kurs i akademisk skriving for nye studenter, hvor studenter blir kjent med normer og forventninger til tekster gjennom studietiden. Utover slike kurs kan det være ganske ulikt hvordan videre skriveutvikling tilrettelegges i fagene, selv om skriving er blitt en sentral faktor i de fleste undervisningsopplegg etter Kvalitetsreformen (St.mld. 27, 2000-2001; Stock, 2017).

Allikevel viser undersøkelser at undervisning i fagenes tekstkultur ikke vektlegges i høyere utdanninger i Norge. Ofte ser ikke undervisere det som sin primære oppgave å undervise om fagets tekstkultur, man er ikke alltid bevisst på at man innehar kompetanse til å undervise i skriving, og i tillegg kan skriveundervisning oppleves som en tidstyv (Greek & Jonsmoen, 2018: 56; Jonsmoen & Greek, 2016). Studenter kan også oppfatte obligatoriske skriftlige oppgaver som et forstyrrende element for faglæring når oppgavene ikke er knyttet til tilstrekkelige tilbakemeldinger (Greek & Jonsmoen, 2013). Dersom undervisning i skriving gis som et tillegg til fagundervisning, vil altså både undervisere og studenter lett oppfatte denne delen av undervisningen som lite relevant ekstraarbeid. Manglende fokus på akademisk språk, både i skriftlig og muntlig formidling har derfor potensiale til å forsinke faglig sosialisering og læring, og kan gjøre at utdanningene ikke svarer godt nok på yrkeslivets forventninger til språkkompetanse. Skrivestøtteprosjektet har ikke undersøkt hvordan ulike studieprogram ved UiB tilrettelegger for skriveutvikling, men innledende samtaler med undervisningsdekaner ved alle fakultetene gav inntrykket at et planlagt og helhetlig opplegg for progresjon i skriveutvikling kun unntaksvis var del av fagenes programdesign.

Om læring av akademisk skriving, forstått som disiplinbasert skriving, skal ha en plass i studenters utdanningsløp kan det derfor være nødvending med en kulturendring (Dysthe m.fl., 2000). Skriving må ikke ses på som en ferdighet som skal læres i tillegg til eller ved siden av faget, men må fremstå som en faglig metode som sosialisere studentene inn i faget og som leder til bedre læring og trivsel. Skrivestøtteprosjektet ønsker å bidra i denne retningen ved å synliggjøre metoder for å tilrettelegge for bruk av skriving som læringsaktivitet, hvor skriftlige oppgaver bidrar til økt faglæring heller enn å

¹ https://khrono.no/files/2017/11/15/nifurapport_om_norsk.pdf

ta tid fra undervisning. Slike endringer handler først og fremst om økt oppmerksomhet og kunnskap om hvordan skriftlige oppgaver blir utformet og hvordan de kan benyttes i undervisningen.

Lære fag gjennom skriving

Når opplæring i akademisk skriving gis som del av fagundervisning, blir også skriving en læringsaktivitet som fremmer repetisjon, faglig forståelse, refleksjon og kommunikasjon (Dysthe m.fl., 2000). Gjennom skriftlige oppgaver gitt utenfor eksamenssituasjonen får studentene grunn og anledning til å fordype seg i fagstoff på en aktiv og kritisk måte som har et større læringsutbytte enn ved mer passive tilegningsmetoder som lesing og lytting.

I tillegg kan et større fokus på skriving som læringsaktivitet øke studentenes opplevelse av faglig tilhørighet og trivsel. En stor studie ved Harvard om studenters trivsel og læring viser at små skriveoppgaver ble høyt verdsatt og økte faglig engasjement, blant annet fordi dette tilrettela for hyppige tilbakemeldinger fra faglærer og diskusjon og samarbeid mellom studenter (Light, 2001:64). Skriftlige oppgaver må derfor gis, ikke bare som summativ vurdering, gjennom semesteret som en del av læringsprosessen i faget. Nyere undersøkelser viser videre at utformingen av oppgavene er viktigere enn mengden av oppgaver (Anderson m.fl., 2015). Det er når oppgavene oppleves som utfordrende at studenter opplever høyest læringseffekt. Dersom dypere og kritisk læring av fagstoff er målet, viser undersøkelsene at skriveoppgaver som innehar en viss kompleksitet ved at de er meningsskapende er en effektiv læringsmetode. Men det pekes på at også forutsetningene for oppgavene må være tydelige, og at de knyttes til interaktivitet i form av diskusjon og tilbakemeldinger fra medstudenter eller lærere (Anderson m.fl., 2015: 207; Lahm, 2016: 16).²

Fra dette kan vi konkludere at skriveundervisning, altså undervisning som sikter på å gjøre studenter til bedre skribenter, ikke må stå utenfor fagets undervisning, men være en del av ordinære undervisningsopplegg hvor formålet er å fremme refleksjon rundt faglig innhold. Dette innebærer at skriftlig kommunikasjon er å anse som en del av fagets egenart som skal tilegnes gjennom studietiden. Vi må legge til rette for studentenes skriftlige utvikling gjennom å gi studentene anledning til å diskutere og reflektere rundt aspekter ved skriftlig kommunikasjon, samtidig som man diskuterer og drøfter faglige spørsmål - dette må anses som to sider av samme læring- og sosialiseringsprosess.

Sett i sammenheng med konklusjonen til Anderson m.fl. (2016) om fordelene med å gi meningsskapende oppgaver med klare målsetninger knyttet til interaktivitet, så foreslår vi at målsetninger knyttet til skriftlig utvikling også knyttes opp mot enkelte oppgaver. For eksempel kan oppgaver inneha klare læringsutbyttebeskrivelser knyttet til ulike elementer av faglige normer for skriftlighet; struktur, kildebehandling, drøfting, retorikk, språkføring m.m., som del av oppgaver som ellers er meningsskapende faglige oppgaver (analysere, vurdere, argumentere). Det siste viktige elementet er interaktivitet. Det må derfor legges til rette for tilbakemeldinger fra medstudenter og faglærer på skriftlig fremstilling så vel som faglig innhold. I stor grad foregår undervisningen ved universitetet på denne måten. Skrivestøtteprosjektet ser derfor det som sin oppgave å bidra til å tilrettelegge for planlegging av skriving som læringsform i enkeltemner og gjennomgående i studieprogram.

² Se også [Stortingsmelding 16: Kultur for kvalitet i høyere utdanning \(2016-2017\)](#), s. 55, hvor betydningen av tilbakemeldinger vektlegges samtidig som det pekes på at dette er noe studentene er minst tilfredse med.

Erfaringer 1: undervisning i akademisk skriving

Egne skrivekurs i fagene og av fagene

Skriving og skriveutvikling skjer i fagundervisning. En måte å tilrettelegge for både skriveutvikling og faglæring er å tilrettelegge for at et studieprogram inkluderer flere skriveintense kurs, forstått som kurs hvor skriving er et sentralt vurderingskriterium og hvor det tilrettelegges for læring om skriving og revisjoner med tilbakemelding.³ Skriveintense kurs og studieprogram ([Writing Enriched Curriculum](#)) er en retning innen universitetspedagogikk som vektlegger skrivepedagogikk i undervisningen og i studieprogrammenes læringsdesign. Dette innebærer et større fokus på ulike former for skriftlige oppgaver og tilbakemeldinger tilpasset ulike studieretninger og læringsbehov. Universitetet i Minnesota er ledende i utviklingen, og har utviklet modeller for hvordan fagansatte kan gjennom korte arbeidsverksted planlegge studieprogram som tilrettelegger for progresjon i utvikling av fagskriving gjennom bachelorløpet tilrettelagt for den enkelte disiplin.⁴ Det arbeides da med å artikulere læringsmål og milepeler for progresjon i skriveutvikling, kriterier og evalueringsmetoder for skriftlige arbeider, samt utvikling av skriveintense kurs. En lignende modell hvor hvert studienivå inkluderer emner som vektlegger skriving og skriveundervisning er tidligere foreslått for HF fakultetet (Solheim m.fl., 2008), og utgjør også et overbyggende grunnlag for helhetlig planlegging av progresjon i skriving. Slike modeller lar seg godt kombinere med andre støttetjenester for undervisning for som for eksempel UiB Læringslabs prosjekt for læringsdesign.

HF-rapportene av Breivega m.fl. (2005) og Solheim m.fl. (2008) kan leses som frempek mot dagens studiekvalitetsarbeid der UiB legger vekt på så vel faglig læringsutbytte og ferdigheter som generelle kompetanser. Hovedbudskapet i rapportene var at skriveopplæringen var integrert i faglæringen og målene må være klare og uttalte. Det må være progresjon fra førstesemester til master og PhD-nivå, og skriveopplæringen må legges til emner hvor det er naturlig å skrive, og fordeles slik at studieprogrammet samlet dekker skrivetreningsbehovet. Breivega m.fl. (2005) foreslo også en «Internett-side om skriveopplæring ved HF». Dette er anbefalinger som Skrivestøtteprosjektet har tatt videre.

³ Se for eksempel University of Minnesotas [definisjon på skriveintense kurs](#).

⁴ Se [eksempler](#) på planer fra ulike fagdisipliner ved University of Minnesota.

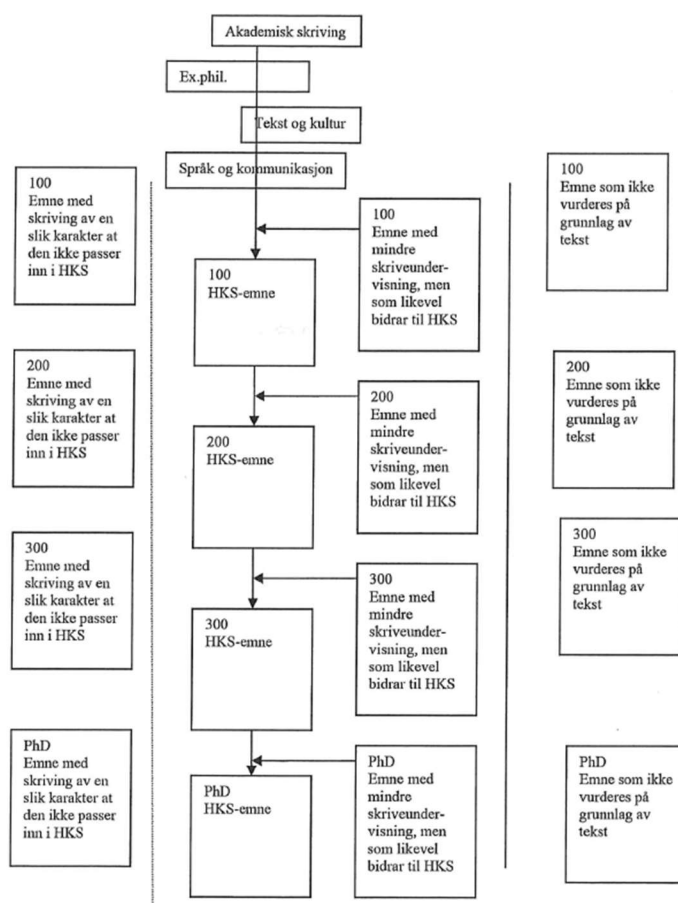

Fig. 1. Modell for helhetlig og kontinuitetsbærende skriveundervisning (HKS) anbefalt for HF-fakultet i Solheim m.fl. (2008, s. 4). HKS-emner er emner hvor det gis eksplisitt skriveundervisning.

Som modellen (Fig. 1) viser, fordrer den at det enkelte fag utarbeider egne stiger for hvilke aspekter av akademisk skrijving som må inkluderes på hvilket nivå og i hvilket emne. I den nye rapporten “Arbeidsgruppen for programdesign av bachelorprogrammene med fokus på generelle ferdigheter og kompetanse” for MN-fakultet (2019) er det foreslått en mer konkret matrise for hvilke kompetanser, inkludert skrijving og informasjonskompetanse, som må dekkes på ulike nivå av bachelorløpet. UB har utarbeidet en [matrise over ulike ferdigheter knyttet til informasjonskompetanse](#) som må dekkes gjennom studieløpet. Det vil alltid være opp til det enkelte fagmiljø å tilpasse slike matriser til egen studieprogresjon. Men det vil være nyttig for undervisere og studenter å synliggjøre progresjon gjennom slike matriser.

Et eksempel på en slik matrise kan være Pedagogikkfaget sin stige for skrijving gjennom bachelorløpet fra 2012 (Fig. 2):

Emne BACHELOR	Oppg underveis	Eksamensform	Skriveopplæring	Spesifikke mål for skriving
Exphil 1. sem	Veiledning av lær	Oppgaver		
Exfac 1.sem	tilbud til noen om skrivegrupper der de drøfter oppg		2 t fellesforel. om akademisk skriv.	Ingen
Ped filosofi 2. sem	6 arb. oppgaver, hver med vekt på en delkompetanse: Gi sammendrag, drøfte, sammenligne, ...	Faglig essay 4s + 4 timers skoleeksamen (teller hver 50%)	Introduksjon av sjangeren faglig essay. Problemstilling Vurderingskrit. Referanser og litt	• Problemstilling • Sitere, referere • Sammendrag, Sammenligne Argumentere Drøfte
Komm. IKT, formid 2. sem	4 arbeidsoppg, en i hvert tema	Mappe som inneh: - tekst 3-4 s - mikroopp 1s - en valgfri tekst, evt blogg - responstekst - refleksjonsnotat	Skrive for å lære er pensumbok. Skriveprosessen 2 skriveverksted: øving i skriftlig respons og refleksjonsnotat	• Sitere, referere • Sammendrag, Sammenligne Argumentere Drøfte
Utdann i samf i endring 3. sem	6 arb. oppg: beskrive, drøfte, referanser, litterat	Semesteroppgave	Sitat og referanser Plagiat	Beskrive Argumentere Drøfte
Metode 4. sem		Hjemmeeksamen		
Læring og ped pros 4. sem	X "beskriv læringssituasjon", argumenter, "hva kjennetegner?" (redegjøring?), "vis med eksempel", "hva er forskjellene?" (analyse?)	Hjemmeeksamen: drøfte praksis m. utgangspunkt i teori	Eks.på hvordan knytte praksis og teori sammen	Oversikter Sammenligning Analyse
Bacheloroppgaven 6. sem			Skriveprosess v. lengre oppgave Sjangerkunnskap Vurderingskrit.	

Fig. 2. PP-presentasjon av Gry Heggli 2012: <https://docplayer.me/6103326-Akademisk-skriving-pa-bachelorprogrammet-i-pedagogikk-2005-2012-solstrand-april-2012-gry-heggli.html>

Målet her (Fig. 2) har vært å skape helhetlig progresjon i skriveutvikling. Fra planen bak programmet i 2005 ser vi at programansvarlig hadde ansvar for det helhetlige opplegget, mens emneansvarlig har ansvar for selve opplæringen og utforming av skriveoppgaver. Faget utviklet en stige, gjengitt over, for hvilke elementer av skrivetrening som skulle vektlegges i ulike emner. Mange korte skriveoppgaver var her en undervisningsmetode, hvor formålet var at studentene skulle lære gjennom å skrive.

Erfaringer fra opplegget forteller at studentene lærte å reflektere og argumentere ved hjelp av skriving, og studentene ble godt kjent med fagmiljøets skrivekultur. En viktig erfaring er at studentene selv opplever at de lærer mer av å gi tilbakemeldinger til medstudenter enn å få det.

Generelle enkeltstående skrivekurs

Enkeltstående kurs for nye studenter knyttet til første semester er generelt ansett som en viktig del av overgangen fra videregående til universitetsstudier. Det er ulikt hvordan slike kurs tilbys mellom de enkelte fakultet. Det kan være poenggivende kurs i skriving, en del av ex.phil eller integrert i fagundervisningen gitt enten av faglæreren selv eller eksterne aktører som FoF eller UB. Det er viktig at ulike tilbydere samarbeider om oppleggene slik at ulike ferdigheter i tilstrekkelig grad blir dekket allerede første studiesemester. Spesielt tema som referansehåndtering, akademisk redelighet, bruk av kilder og for enkelte fag informasjonssøk er viktig at studentene blir introdusert for så tidlig som mulig.

Akademisk skiving ved og i regi av FoF

Skriveundervisningen i regi av FoF passer grovt sett i to kategorier: Ex.fac. Akademisk skiving (EXFAC00AS) og annet. Faget EXFAC00AS er et 10 poengs førstesemesterstudium som "gir ei innføring i korleis ein skriv faglege tekstar". Ut fra arbeid med selvvalgt tema og egenformulert problemstilling lærer studentene alt fra "prinsippa for redeleg bruk av litteratur og andre kjelder" til det å "strukturere og utarbeide tekstar med god tekstbinding". Som et helt emne dedikert til opplæring og trening i akademisk skiving er EXFAC00AS det mest omfattende skrivelæringstilbudet ved HF, med om lag 200 studenter per semester.

Miljøet rundt Akademisk skiving er også involvert i flere andre former for skriveundervisning. Per i dag inkluderer dette forelesninger om akademisk skiving ved de ulike fakultetsvariantene av ex.phil., et opplegg for akademisk skiving som en komponent i ex.fac. ved PS-fakultet (EXFAC-PS).

Opplegget for skriveundervisning i EXFAC-PS er særlig interessant i denne sammenheng. I forbindelse med omstrukturering av profesjonsstudiet ved PS ble ex.phil. flyttet til andre semester. Det ble utviklet et ikke-obligatorisk opplegg for skriveundervisning som kunne innpasses. Det består av to hovedkomponenter: en forelesningsserie på 2 eller 3 dobbeltforelesninger om tema som er relevante for akademisk skiving og to runder med 30 minutter individuell veiledning ut fra en øvingsoppgave som studentene jobber med gjennom semesteret. Opplegget har vært en suksess med om lag 70-90 studenter på veiledning per gang, og videreføres også i 2019.

Mer uformelt er akademisk skiving også en sentral komponent i den individuelle veiledningen ved de fakultetsspesifikke variantene av ex.phil.-seminarvarianten. Seminarlederne har i ulik grad formell kompetanse i å undervise akademisk skiving, men de fleste har omfattende realkompetanse som bringes til veie på veiledningene. Slik representerer også seminarvariantene av ex.phil. en viktig arena for trening i akademisk skiving.

Enkeltstående skriveverksted

Under pilotperioden til Akademisk Skrivesenter ved UB/HF ble det gjort en omfattende satsing i regi av senteret for å arrangere enkeltstående kurs i ulike fag. Slike kurs var i hovedsak utarbeidet i tett samarbeid med faglærere, men kunne også være mer allmenne introduksjonskurs med vekt på for eksempel skriveprosessen, drøfting eller språkføring. Kursene ble ofte fulgt opp av individuelle veiledninger i skrivesenteret. Etter pilotperiodens slutt ble slike kurs stort sett nedlagt. Enkelte kurs ble videreført av UB eller FoF på initiativ av tidligere skriveveiledere.⁵

MN-bibliotek arrangerte skriveverksted for ex.phil-studenter høsten 2018. Ansatte i biblioteket var tilgjengelige for å diskutere tekst, og hjelpe til med å finne frem til kilder og referanser. Det var godt oppmøte på dette tiltaket.

⁵ Eksempelvis ved religionsvitenskap, arkeologi, kulturvitenskap og samfunnsøkonomi. Tilbudene har vært helt avhengig av tilgjengelig kapasitet hos den enkelte underviser ved FoF eller UB og har ikke vært del av et fast organisert tilbud. Flere slike kurs har etter hvert falt bort, andre vedvarer. Miljøet ved FoF har skriveverksted for bachelorstudenter ved Økonomisk institutt (ECON290), og seminar/skriveverksted om akademisk skiving på engelsk for PhD-stipendiater ved SV. Skriveverkstedene har fått gode tilbakemeldinger. Skriveverkstedet for bachelorstudenter ved økonomi er en årlig foreteelse. Skriveverksted for PhD-stipendiater ved SV ble avholdt for første gang i 2017 (da som et kortere opplegg over 2 timer), og ble videreført i 2019 ut fra et ønske om et mer omfattende opplegg.

Erfaringer fra andre skrivestøttetiltak ved UiB

Flere fag utvikler egne kurs og ressurser som tar sikte på å støtte studentenes skriving. I prosjektperioden har det ikke vært rom for konkrete samarbeid med de ulike tiltakene.

Skrivestøtteprosjektet ser for seg at et sentralisert tilbud som samler kompetanse i akademisk skriving og skrivepedagogikk kan være en støttetjeneste for utvikling av slike prosjekter, og utgjøre en plattform for erfaringsutveksling mellom slike.

- [Digitalt skrivekurs ved PS-fakultetet](#): Skrivestøtteprosjektet er kjent med at Psykologi har utviklet et digitalt kurs i Mitt UiB i akademisk skriving for psykologistudenter. Vi har ikke innhentet erfaringer fra tiltaket.
- [Bedre språk Bedre jurister](#): Skrivestøtteprosjektet er kjent med at prosjektet Bedre Språk Bedre Jurister er i ferd med å levere rapport for prosjektet, og avventer denne.
- bioWrite er et digitalt støttetiltak, en ressursbank, for skriving rettet mot biologistudenter. Prosjektet er i en tidlig utviklingsfase. Se også under for erfaringer med de tiltenkte pilotene.

Erfaringer 2: skrivesentre

Internasjonalt har skrivesentre / studieverksted lang fartstid.⁶ I dag har flere norske universet og en rekke høyskoler etablert skrivesentre. UiB er unntaket.

Hovedaktiviteten til skrivesentre er korte samtaler om skriving, hvor en skrivementor i dialog med en student forsøker å finne retninger i et skrivearbeid som vil forbedre teksten. Skrivementorer gjør ikke korrektur og gir ikke faglige råd. Deres oppgave er å hjelpe medstudenter å se på teksten utenifra, å gi et metaperspektiv på teksten, og å få økt bevissthet om skriveprosessen.

Skrivementorer hjelper andre studenter å reflektere om skrivearbeid og er mer jevnbyrdige samtalepartnere enn en faglig veileder. Som oftest vil skrivementorer ha en annen faglig bakgrunn enn studentene de hjelper, og de har aldri en rolle i vurdering av teksten. Terskelen for å oppsøke støtte senkes, samtidig som utbyttet kan være stort. Jevnlige samtaler med skrivementorer kan ha større læringseffekt enn undervisning i skriving (Greek & Jonsmoen, 2013).

I tillegg kan skrivesentre iblant gi kurs i skriving, arrangere skriveverksted (eksempelvis *Skrivenatt* og *Shut up and Write*), og generelt være en møteplass med lav terskel for arbeid med og diskusjon om oppgaveskriving. Skrivesentrene er som oftest knyttet til et sentralt lokale, uformelt innredet på en måte som fremmer dialog og som skaper en inspirerende atmosfære som fremmer følelser av tilhørighet. Bilder fra studieverkstedet ved UiS er et godt eksempel (se Fig. 3):

⁶ IWCA, International Writing Centers Association ble opprettet i 1984, med en egen [europeisk underavdeling](#) fra 1998. I er et [nordisk-baltisk nettverk](#) for studieverksteder og skrivesentre etablert i 2016, og et eget norsk nettverk i 2018.

Fig. 3. Illustrasjonsbilder av Studieverkstedet ved UiS, hentet fra <https://student.uis.no/bibliotek/studieverksted/>

Enkelte skrivesentre har også forbilledlige digitaliseringstiltak som tar sikte på å støtte studentenes oppgaveskriving. Eksempelvis er skrivesenteret ved UiO og det som var Akademisk skrivesenter ved UB/HF ved UiB knyttet til redaksjonsvirksomhet for nettressursen Søk og Skriv. Videre drifter Studieverkstedet ved UiS, i samarbeid med Høgskolen i Østfold og Nord Universitetet, en [podcast om akademisk skriving](#). Studieverkstedet ved OsloMET har utviklet et nettkurs i oppgaveskriving, [Startpakka](#), rettet mot nye studenter, men som også inkluderer moduler rettet mot enkeltdisipliner som helsefag.

Skrivesentre kan også fungere som en skrivepedagogisk støttetjeneste for både studenter og ansatte og som et knutepunkt for skrivefokustert undervisningsutvikling. Skrivestøtteprosjektet inviterte i den forbindelse ledelsen ved Schreiblelabor ved Bielefeld universitet. Dette senteret har ansatte som er utdannet i fagene, og som jobber som vitenskapelig ansatte i det aktuelle faget, men som har et spesielt ansvar for skriveundervisning. De har en tilleggsutdanning i skrivepedagogikk. Et så profesjonalisert senter gir grobunn for tverrfaglig utvikling. Dette er en svært god modell, men også svært kostbar.

Akademisk skrivesenter ved UiB, HF

Akademisk skrivesenter var et pilotprosjekt i regi av HF og UB i perioden 2014-2016. Skrivesenteret sprang ut fra miljøet rundt førstesemesteremnet Akademisk skriving og fakultets arbeid for å styrke skriveopplæringen i sin alminnelighet. Som andre skrivesentre ble det holdt en-til-en samtaler tuftet på dialogisk veiledningspraksis. I tillegg ble det gitt en rekke korte kurs og skriveverksted gitt for ulike fagemner. Bakke og Breivega m.fl. (2016) fikk i oppgave å evaluere pilotprosjektet Akademisk skrivesenter. Rapporten er tidligere presentert for UU, og dannet som kjent grunnlaget for Skrivestøtteprosjektet. Her vises det til at senteret "... gir åpenbart et tilbud som er etterspurt blant studentene." Det er av betydning at rapporten peker på behovet for å utvikle spisskompetente skrivepedagogiske miljøer,⁷ og anbefaler at en slikt miljø kan ha en rolle i utvikling av ulike støttetilbud. Dette er en anbefaling som Skrivestøtteprosjektet støtter.

⁷ Fra Evaluering av akademisk skrivesenter (Bakke m. fl. 2016, s. 7): "Evalueringsgruppen opplever det som uheldig om et skrivepedagogisk tiltak som Akademisk skrivesenter skal avvises fordi det eksisterer ulike skrivekonvensjoner og ulike akademiske tekstkulturer. Såpass mye av det som skal læres, er av generisk art, og det ville være lite rasjonelt å ikke utvikle spisskompetente skrivepedagogiske miljøer som kan ta en stor del av

biOrakel

biOrakel er en hjelpeordning for bachelorstudenter i biologi og molekylærbiologi ved UiB, hvor studenter kan komme og få hjelp av andre studenter som har kommet lengre i studieforløpet. Oraklene er studenter som har tatt de obligatoriske bachelorfagene før, og kan bidra med støtte i mer generelle spørsmål samt rapportskriving, tolkning av vitenskapelige artikler og kildebruk.

To eksempler på skrivesentermodeller ved andre universitet

Til forskjell fra skrivesentermodellen som ble pilotert i ved UB/HF, er selve veiledningstjenesten ved øvrige skrivesentre svært sjeldent drevet av fagpersoner med endt utdanning. En vanligere modell er et skrivesenter hvor selve veiledningen utføres av studenter som har gjennomgått et opplæringsprogram som skrivementorer (peer-tutor), ledet av en person eller et mindre miljø med faglig kunnskap om akademisk skriving og dialogisk veiledning. Skrivesentrene ved UiO og NTNU kan stå som eksempler:

[Skrivesenteret ved UiO](#) skal dekke alle studenter fra alle fakultet. Senteret er knyttet til et dedikert rom ved universitetsbiblioteket. Det er åpent fire dager i uken. Senteret er ledet av en førstebibliotekar i full stilling med bakgrunn fra undervisning i akademisk skriving og pedagogikk. Stillingen er også knyttet til redaksjonsmedlemskap i nettressursen Søk og Skriv. Senteret har ansatt 10-12 skrivementorer som er studenter f.o.m. andre år på bachelor. I tillegg har senteret to med mastergrad og to med doktorgrad. Årlige driftskostnader for UiOs skrivesenter estimeres til 1 million NOK.⁸ Etter de to første driftsårene er senteret i en vekstfase, og har ansatt en ekstra person som har driftsansvar. Senteret planlegger blant annet utvikling av et universitetspedagogisk kurs om prosessorientert skriving i samarbeid med andre aktører ved UiO.

Senter for faglig kommunikasjon ([SEKOM](#)) ved NTNU er ikke et skrivesenter, men er et eksempel på hvordan skrivepedagogikk og kommunikasjonsforskning kan knyttes sammen med skrivesenterrelaterte oppgaver. Senteret har omfattende ansvarsområder og er som et forskningssenter å regne. Fokus er utvikling og formidling av forskningsbasert kunnskap om faglig og tverrfaglig kommunikasjon. Senteret er yrkes- og praksisrettet, og driver bl.a. forskningsgrupper om helsekommunikasjon, men har også forskningsprosjekt om akademisk skriving. Høsten 2019 starter senteret et eget masterstudium "Språk og kommunikasjon i profesjoner". Senteret er også et samlingspunkt for undervisere, og arrangerer samlinger "[Skrivepunkt](#)" hvor fagansatte utveksler erfaring om egen og studenters skriving, og om skriving i undervisning. I tillegg drifter senteret et lavterskeltilbud, "[Skrivesnakk](#)", åpent for alle studenter. Skrivsnakk fungerer som et tradisjonelt skrivesenter hvor studenter tre dager i uken kan møte skrivementorer for uformelle samtaler om oppgaveskriving.

ansvaret for dette. Skriveopplæring handler dessuten ikke bare om innsikt i akademiske tekstnormer, men også om veien fram til denne skrivekompetansen og hvordan studentene kan settes i stand til å stå i slike læringsprosesser på en fruktbar måte. Slikt kan en god skriveopplæringsmetode mye om. Sist, men ikke minst, understrekes det at den fagspesifikke skriveopplæringen må sikres via at godt og tett samarbeid mellom fagmiljøene og Akademisk skrivesenter."

⁸ [Skrivesenterets to første år: Oppstart, etablering og veien videre. Rapport til Universitetsbibliotekets ledergruppe mai 2018](#), s. 7.

Erfaringer 3: skrivestøtteprosjektets piloter med digital skrivestøtte

UiB ønsker å være ledende på nye og innovative digitale lærings- og formidlingsformer, og har som mål å skape flere viktige møteplasser og digitale kanaler for faglig formidling, kritisk tenkning og samfunnsdebatt (UiB strategiplaner). Det er derfor naturlig at også opplæring i akademisk skriving skal være forankret i digitale læringsplattformer ved institusjonen.

Prosjektets modell (Fig. 4)⁹

Skriftlige oppgaver må ikke gis bare som en vurderingsform etter endt læring, men i bolker gjennom semesteret som del av læringsprosessen. For å fremme skriftlig utvikling i tillegg til faglæring kan hver bolk fokusere på mindre elementer av skrive læring (struktur, flyt, henvisninger m.m.) som angitt i stigen for generiske ferdigheter. Til slike oppgaver kan faglærere tildele små generelle læringsmoduler fra ulike ressursider, gjerne gjennom omvendt undervisning (flipped classroom). Studentene må tidlig øves i å gi hverandre tilbakemeldinger på skriftlige arbeider, noe som igjen vil kunne styrke andre ferdigheter som samarbeid og muntlig kommunikasjon samt gi økt læringsutbytte.

Det kan være tidkrevende å finne gode og passende læringsmoduler (podcasts, videoer, tekster) som kan benyttes i undervisning. Det må derfor tilrettelegges for at slik integrering skjer sømløst og samtidig gir høyt faglig læringsutbytte. Skrivestøtteprosjektet er i startfasen av å utvikle en ressursbank for undervisere som kan være nyttig i en slik sammenheng. Prosjektet "Tekst og kildebruk i digital læring", som et sideprosjekt av Skrivestøtteprosjektet er, som nevnt i innledningen tildelt midler av Nasjonalbiblioteket for å utvikle en digital verktøykasse. Verktøykassen/plattformen er et sted hvor faglærere vil finne og dele undervisningsaktiviteter, læringsobjekter og virksomme metoder for å integrere skriving og kildehåndtering i undervisning. Plattformen skal tilrettelegge for at ulike fag kan dele opplegg, erfaringer og caser om hvordan man kan og har brukt skriving som læringsverktøy, og hvordan man kan og har brukt fagundervisning for å støtte studentenes skriftlige utvikling. En slik nettside kan fungere godt for seg selv, men vil få større gjennomslag dersom den blir del av en mer omfattende ressurs for undervisningsaktiviteter, læringsobjekter og virksomme metoder for å integrere læring i ulike generiske ferdighet i undervisning.

⁹ Avsnittet er i hovedsak kopiert fra Rapport fra arbeidsgruppen for programdesign av bachelorprogrammene med fokus på generelle ferdigheter og kompetanse ved MN-fakultet.

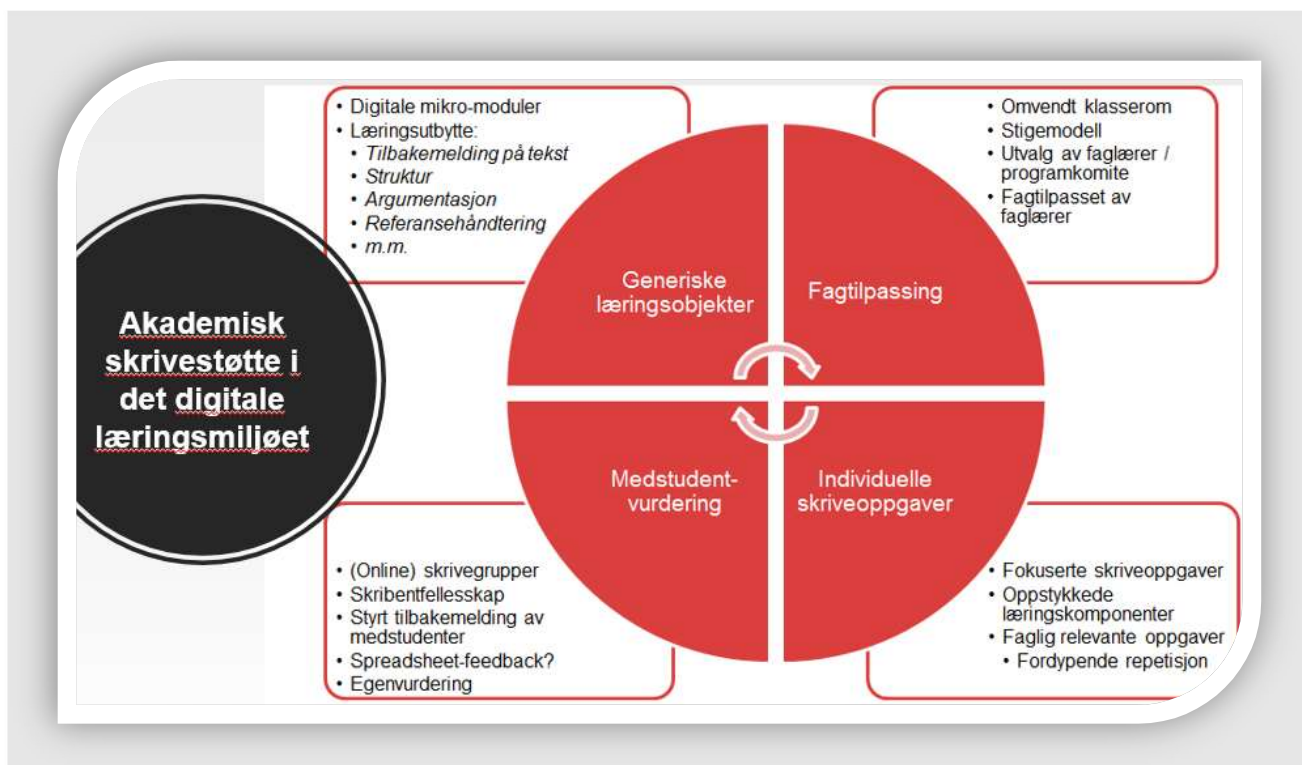

Fig. 4. Skrivestøtteprosjektets modell

Skrivestøtteprosjektet har utarbeidet en enkel modell (Fig. 4) som tar sikte på å gjøre det relativt sømløst å trekke inn akademisk skriving i fagundervisning uten at det skal gå på bekostning av fagundervisning. Modellen er delt i fire steg:

1. Digitale mikro-moduler om akademisk skriving

Skriverelaterte læringsutbytter brytes ned i moduler hvor vurderingskriterier er tydelige for studenter og lærere. For hver modul vil det produseres en kortfattet innføring/e-læringsprodukt, for eksempel i videoformat, som kan benyttes i omvendt undervisning, eller som opplæring av studentveiledere som skal gi tilbakemelding på tekst.

Skrivestøtteprosjektet har i prosjektperioden produsert flere korte filmer om ulike sider av akademisk skriving på et så generelt nivå at det skulle kunne benyttes for de fleste fagdisipliner. Disse er tilgjengeliggjort i UiBs kanal på vimeo.com. Filmene inkluderer tema som:

- Gi og få tilbakemelding på medstudenters tekster
- Oppgavens struktur
- Begreper og begrepsbruk
- Hvordan referere til kilder på nett
- Ulike stemmer i tekst
- Hvordan komme i gang med gruppearbeid/samskriving
- Hvordan løse utfordringer med gruppearbeid

Det samme gjelder for to podcaster om:

- Hvordan gi tilbakemelding på tekst
- Riktig bruk av kilder

Slike produksjoner er imidlertid ressurskrevende. Det eksisterer i tillegg allerede et stort utvalg lignende ressurser for studenter via ulike kilder, for eksempel via Søk & Skriv, Podcast-serien om akademisk skriving fra UiS m.fl. og en rekke internasjonale ressurser. Heller enn å selv utvikle slike ressurser er det viktigere å samle slike på en måte som gjør de lett tilgjengelige for undervisere, slik at de kan deles med studenter i forkant av undervisning. Ressursbanken nevnt over er et tiltak som er ment å støtte dette steget.

2. Fagtilpassing

Ettersom de digitale ressursene sjeldent vil være fagtilpasset må dette gjøres i undervisningssituasjonen. Her er det ulike måter å løse oppgaven. Faglærer kan selv utdype hvordan fagdisiplinen forholder seg til denne siden av akademisk skriving – for eksempel oppgavestruktur, referanser, begrepsbruk og lignende. Det er også mulig å gi fagtilpassing av spørsmålet i oppgave til studentene enkeltvis eller i gruppe. For eksempel kan man ved å nær-studere en artikkel på pensum få i oppgave å gjengi artikkelens struktur eller kildebehandling. På denne måten læres fagstoff og fagets skriftkultur.

3. Skriveoppgave

Undervisningsmodulene må følges av en eller flere skriftlige oppgaver. Faglig formidling står i sentrum for oppgaven, men det kan gjøres klart at det blir lagt spesiell vekt på det aspektet av fagets skriftkultur som ble presentert i undervisningsmodulene. Dersom emnet har en støtteoppgave som evalueringsform, så kan denne deles opp i mindre innleveringer som fokuserer på ulike sider av teksten: struktur, innledning, utgreiing, drøfting, referanseliste osv.

4. Tilbakemelding av medstudenter

I dette steget vil alle studentene ha fått en generell innføring om et skrivetema, de vil ha opparbeidet en fagtilpasset forståelse av dette, og selv skrevet om det. De vil nå være rustet til å kommentere medstudenters utkast. Under prosjekttiden har Mitt UiB lansert sitt eget oppgaveseminar basert på Office 365. "UiB Oppgaveseminar" er et supplement til andre verktøy for fagfellevurdering i Mitt UiB. Oppgaveseminalet lar alle medlemmene i seminargruppen lese og kommentere hverandres tekster. Teknisk sett leveres oppgavene i Word i Office 365 og studentene bruker kommenteringsfunksjonene i Word når de gir hverandre tilbakemelding på tekstene. Oppgaveseminalet åpner for digitale skrivegrupper som læringsaktivitet. Studentene deles i grupper og systemet kan fordele kommenteringsplikten automatisk når det er ønskelig. Hvilken rolle faglærer her skal ha vil variere. Det er mulig å stå helt på siden av denne fasen, ha et overvåkende blikk på studentenes kommentarer eller aktivt ta del i kommenteringen.

Pilot: Geografi

Modellen over (Fig. 4) har i en viss utstrekning blitt utprøvd i et emne ved Geografi. Institutt for geografi har deltatt i prosjektet med ønske om å implementere og teste ut pedagogiske opplegg med verktøy for digital skrivestøtte i Mitt UiB, spesielt i førstesemesterkurset GEO100 Ex.fac. - Introduksjon til geografi: Globale utfordringer og lokale svar.

I GEO100 skriver studentene feltrapporter med spesielt fokus på introduksjon og teori, samt presentasjon og beskrivelse av innsamlede data og en egen tolkning. Dessuten ble det i høsten 2018 gjort et forsøk med å la studentene skrive en kort kunnskapsgjengivende tekst med fokus på begrepsforklaring (som også er nyttig ved løsning av eksamensoppgaver).

Emneansvarlig for GEO100 produserte en video om begrepsforklaring og brukte dessuten prosjektets film om gjensidig tilbakemelding på akademiske tekster (Fig. 5). Disse ble tilgjengeliggjort via emnesiden i Mitt UiB, sammen med øvrig informasjon og instruks.

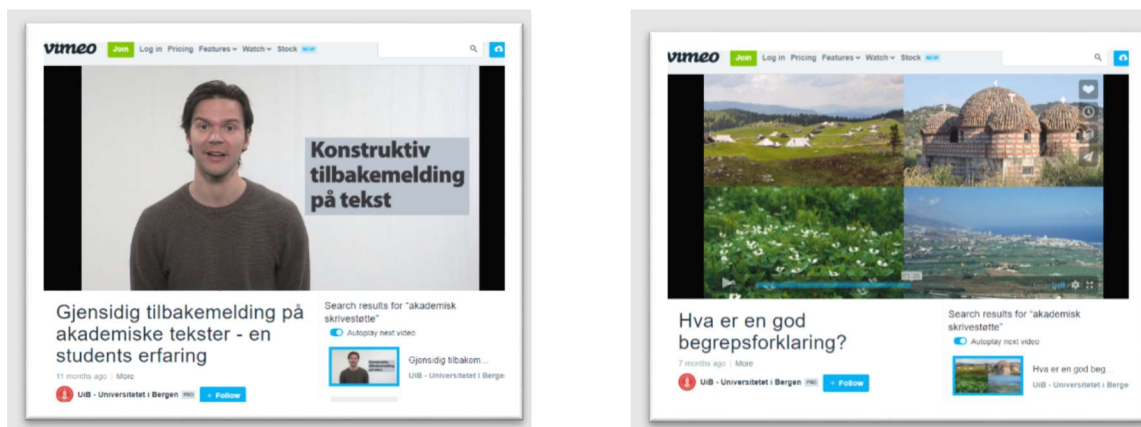

Fig. 5. To av prosjektets filmer som ble brukt i GEO100-piloten. (Tilgjengelig på UiBs kanal på Vimeo.com)

Studentene skulle også skrive en begrepsforklaring og gi tilbakemelding på hverandres tekster i oppgaveseminaret i Mitt UiB. Denne oppgaven var ikke obligatorisk, så ikke alle så verdien av å gi tilbakemelding eller følte seg faglig sett trygge nok til å gi tilbakemelding. De tilbakemeldingene som ble gitt av medstudenter var for det meste ikke særlig kritiske og ikke koblet til kriterielisten for hva som er en god begrepsforklaring. Emneansvarlig fikk likevel inntrykk av at studentene hadde fått en bedre forståelse av begrepsforklaring etter å ha sensurert emnets eksamener høsten 2018. Komponenten om medstudentevaluering skal i fremtiden flyttes fra oppgaven om begrepsforklaring til førsteutkastet av feltrapporten som leveres mot slutten av semesteret. Her får studentene tilbakemelding fra emneansvarlig som kan inkorporeres i en revidert innlevering. Det vil sannsynligvis være mer meningsfullt hvis medstudenters kommentarer kan komme inn her i stedet.

Pilot: Biologi

bioCEED har deltatt i prosjektet med ønske om:

- Utvikle og teste gode informasjonsverktøy for skrivestøtte
- Opplæring av undervisere, og særlig undervisningsassistenter som ofte gir tilbakemelding til studenter på rapporter og lignende
- Utvikle og teste opplegg for tilbakemelding, både mellom studenter, og mellom student-underviser

Det var tenkt at prosjektet skulle ha et tett samarbeid med prosjektet bioWrite fra bioCEED. Erfaringen har vært at det har vært vanskelig å få til et slikt samarbeid, da bioWrite har manglet ressurser og derfor ikke hadde noe progresjon i arbeidet. Det viste seg også for ambisiøst for skrivestøtteprosjektet å utvikle et eget undervisningsopplegg for seminarledere. I prosjektets anbefalinger under legges det imidlertid opp at et slikt opplæringstilbud skal utvikles i tilknytning til det tilbudet som UPED allerede tilbyr innen seminarlederopplæring.

Det var også tenkt at studenter fra biOrakel skulle bidra med erfaringer inn i prosjektet. Eksempelvis at disse skulle bidra til å teste verktøy for tilbakemeldinger på tekster. Prosjektet har ikke hatt ressurser til å få gjort denne typen tester, men gruppen er fortsatt aktuell som samarbeidspartner i videre arbeid med en digital verktøykasse.

En samlet digital verktøykasse (UiB skriv) for engasjerende skrivelæring

Prosjektet ønsket å tilrettelegge for at velfungerende undervisningsaktiviteter, e-læringsobjekter og virksomme metoder for akademisk skriving kan deles og gjenfinnes på et samlet sted. Vi har i prosjektperioden blitt tildelt midler til å utvikle en slik verktøykasse i perioden okt. 2019 – feb. 2020.

En slik digital verktøykasse kan bidra til at faglærere enklere kan ta akademisk skriving inn i undervisningen. Innhold kan være videoklipp, podcasts, øvelsesoppgaver, kursopplegg eller god bruk av Office 365. De erfaringene som f.eks. Juridisk fakultet ved UiB har gjort med bruk av oppgaveseminaret i Mitt UiB, skulle være av interesse for øvrige fagmiljø.

Den digitale verktøykassen for de som underviser ved UiB kan ha en tredelt struktur:

1. Tema: Generell informasjon om en undervisningsutfordring fra spesialister
2. Verktøy og metoder
3. Erfaringer fra ulike fagmiljø

Her er noen eksempler på ulike utfordringer som en slik tredelt struktur kan gi hjelp til:

- *Hvordan kan jeg undervise i skriving som del av mine kurs?*
- *Hvordan kan jeg med hjelp av skrivetrening fremme faglig læring?*
- *Hvordan kan vi tilrettelegge for studentenes utvikling av skriftlige ferdigheter gjennom hele studieløpet?*

Den digitale verktøykassen vil ha nasjonal interesse, og den må som tilsvarende nettsider være åpent tilgjengelig. For utvikling av innholdssiden tas det derfor sikte på å søke samarbeid med eksisterende nettverk av bibliotek, skrivesentre, og andre som for eksempel nettportalene *Søk & Skriv* og *PhD on Track*.

En verktøykasse for skrivelæring må utgjøre en del av en større ressurs for utvikling av undervisning. Det er utenfor Skrivestøtteprosjektets mandat å utvikle en overordnet ressurs. Prosjektet har derfor overlevert et forslag til UiB Læringslab om å utvikle en slik side, hvor skrivestøtte kan utgjøre en pilot for siden. Prosjektet setter derfor midler tildelt av Nasjonalbiblioteket til rådighet for å starte slik utvikling. Det finnes mange gode eksempler på slike digitale verktøykasser for undervisere i utlandet, men da mer generelt for undervisningsstøtte:

- [ABLConnect](#) er en delingsplattform for aktiv læring i høyere utdanning. Databasen drives av Derek Bok Center for Teaching and learning ved Harvard University.
- [Online and Blended Learning](#) fra Københavns Universitet er en plattform der hensikten er å dele kunnskap om ulike verktøy og erfaringer fra undervisningssituasjoner ved Københavns Universitet. Tanken er at dette skal inspirere og støtte lærere i å bruke online og "blended learning" i undervisningen.
- [MERLOT](#) er en oversiktlig delingsplattform for egne og andres digitale læringsmateriale. Inneholder eksempler fra alle fagområder. Etablert i 1997 ved California State University Center for distributed learning. Her er det en rekke ressurser bl.a. om skriving for studenter og undervisere.
- [TREAT](#) blir utviklet og vedlikeholdt av Center for Undervisning og Læring, Aarhus Universitet og er laget for å hjelpe undervisere i høyere utdanning med å ta bruk teknologi i undervisningen. Ikke som erstatning for andre undervisningsformer, men som et aktivt tillegg som støtter fagets læringsmål og studentenes læring. Siden er åpen for alle.

- **UNIT** har lansert en åpen delingsplattform for læringsobjekter (DLR) i UH-sektoren. De fleste filformater støttes. UiBs Læringslab arbeider med utvikling og implementering for UiB. En slik plattform vil være svært nyttig i kombinasjon med den anbefalte verktøykassen.

Anbefalinger

Skriving har stått sentralt i nasjonal utdanningspolitikk siden tidlig på 2000-tallet. Gjennom Kvalitetsreformen skal skriving, akademiske redelighet og informasjonskompetanse være en del av læringsutbytte i alle fagområder. På UiB har skriving stått i fokus i en årrekke med enkelttiltak ved ulike fag, fakultet og ved UB. I perioder har UiB også hatt svært aktive miljø for skrivepedagogisk forskning og utvikling. UiB mangler i midlertidig en klar og helhetlig språkpolitikk og strategi for utvikling av studenters skriving og bruk av skriving som læringsverktøy i fagene.

- **Skrivestøtteprosjektet vil derfor anbefale at UiB løfter frem skriving i fremtidig strategiutvikling.**

Miljø og ansvar

Ansvaret for skrivelæring ligger på fagene, men Skrivestøtteprosjektet anbefaler at UU oppfordrer fakultet og studieprogram til å utvikle fagtilpassede stiger for utvikling innen skriving, akademisk redelighet og informasjonskompetanse ved fremtidige revisjoner av studieprogram og læringsdesign. Det er imidlertid behov for overordnede tjenester som kan støtte slike prosesser.

Prosjektet foreslår at anbefalingen fra «Evalueringen for akademisk skrivesenter» følges opp. Her anbefales det at det blir lagt til rette for at det bygges opp et miljø med skrivepedagogisk spisskompetanse som kan ta ansvar for å opprettholde og utvikle tilbud for studenter og undervisere både i digital og fysisk form.

- **Vi anbefaler at det opprettes en fast ressursgruppe ved UiB som samler ulike miljøer som arbeider med akademisk skriving på et overordnet og tverrfaglig plan (inkludert UPED, UB, FoF, SA). Gruppen må også dekke akademiske redelighet, informasjonskompetanse og digitale plattformer for skriving (Fig. 6).**

Som sentrene ved NTNU og Universitetet i Bielefeld eksemplifisert over, vil denne ressursgruppen kunne gi et samlet pedagogisk tilbud til fagmiljøene (studenter og undervisere) i form av arbeidsverksted og digitale ressurser, og gruppen vil kunne være et knutepunkt for utvikling og erfaringsutveksling knyttet til akademisk skriving og skrivepedagogikk. Gruppen må også ha mandat til å arbeide med SoTL-relaterte prosjekt.

- **Ressursgruppen foreslås å ha tilhørighet/tilknytning ved UiB Læringslab ettersom den sammenfaller med det administrative og pedagogiske støttetilbudet som er samlet der.**
- **Ressursgruppen foreslås å gis mandat til å utarbeide et støttetilbud til faglærere og programkomiteer for bearbeiding av kurs og studieplaner som vektlegger progresjon i skriving. Tilbudet må knyttes til Læringslabens støttetilbud for læringsdesign.**

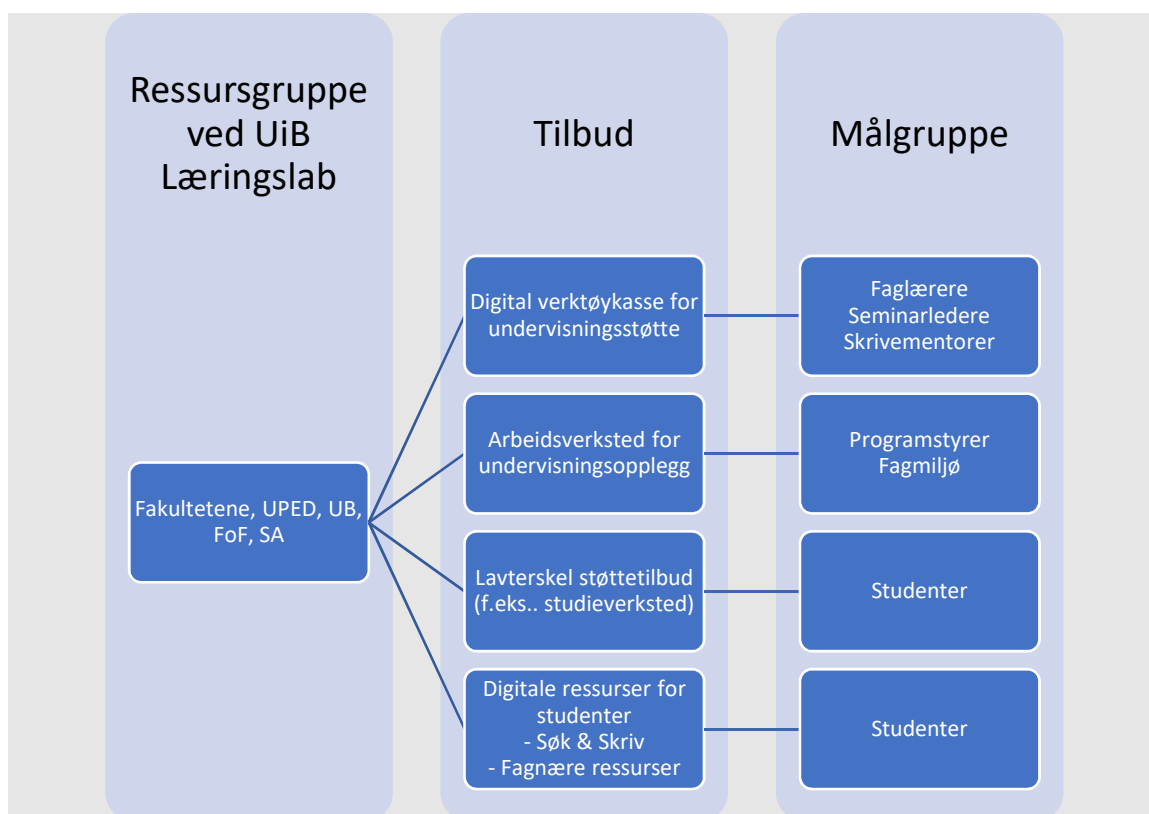

Fig. 6. Mulig modell for ressursgruppe for skrivestøtte

Fysisk og digital skrivestøtte for undervisning (kurs og arbeidsverksted)

- **Det foreslås at ressursgruppen etablerer et arbeidsverksted for undervisere inkl. seminarledere, om skrijving som læringsverktøy og tilretteleggelse av skrivestøtte i egen undervisning. Tilbudet må tilrettelegge for erfaringsutveksling, og inkludere støtte til utvikling av oppgaver og vurderingsformer knyttet til skrijving.**

Opplegget foreslås utviklet av den anbefalte ressursgruppen, men kan med fordel knyttes til eksisterende tilbud for universitetspedagogikk. Tilbudet må være synlig som del av UiBs tilbud mot undervisere innen studentaktiv læring, digitale læringsverktøy, akademisk redelighet, informasjonskompetanse samt andre generelle ferdigheter. Digitale støttetjenester rettet mot studenter foreslås foregå gjennom deltagelse i nasjonale støttetiltak som Søk og Skriv og gjennom å tilby assistanse til lokale fagrettede digitale skrivestøttetiltak eller kurs, som f.eks. bioWrite, Bedre Språk Bedre Jurister. Ressursgruppen kan ha en støttefunksjon i slike utviklingsprosesser.

- **Det foreslås at ressursgruppen skal ha ansvar for å utvikle og vedlikeholde en digital verktøykasse for undervisere, hvor det samles råd og erfaringer om hvordan skrijving kan inngå i fagundervisning.**

Studieverksted for studenter

- **Det foreslås at ressursgruppen tilrettelegger for et lavterskel støttetilbud for studenters skriveutvikling.**

Ulike modeller er mulig for et slikt tilbud. Det må ses nærmere på om det er formålstjenlig å samle ulike støttetjenester for studenter i et felles studieverksted, hvor skrive støtte inngår som en del, eller om skrive støttetjenester bør gis mer fagnært (jf. bioRakel).

Litteratur

- Anderson, P., Anson, C. M., Gonyea, R. M., & Paine, C. (2015). The contributions of writing to learning and development: Results from a large-scale multi-institutional study. *Research in the Teaching of English*, 199-235.
- Anderson, P., Anson, C. M., Gonyea, R. M., & Paine, C. (2016). How to create high-impact writing assignments that enhance learning and development and reinvigorate WAC/WID programs: What almost 72,000 undergraduates taught us. *Across the Disciplines*, 13(4), 13-25.
- Bakke, J., Breivega, K. m.fl. (2016). *Evaluering av akademisk skrivesenter*. Bergen: UiB.
<https://docplayer.me/47009586-Evaluering-av-akademisk-skrivesenter.html>
- Breivega, K. m.fl. (2005). *Skriving i bachelor-, master- og phd-programmene på Hf fakultetet. - Rapport fra arbeidsgruppen*. Bergen: UiB
- Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T.L. (2000). *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt forlag
- Greek, M., & Jonsmoen, K. (2013). Skriveveiledning til økt fag- og tekstforståelse. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 97(4-5), 281-291.
- Greek, M., & Jonsmoen, K. M. (2016). Hvilken tekstkyndighet har studenter med seg fra videregående skole? *Uniped*, 39(03), 255-270.
- Greek, M., & Jonsmoen, K. M. (2018). The troublesome guidance towards academic literacy. *Nordic Journal of Information Literacy in Higher Education*, 10(1), 54-64.
- Jonsmoen, K. M., & Greek, M. (2017). Lecturers' text competencies and guidance towards academic literacy. *Educational Action Research*, 25(3), 354-369
- Lahm, S., 2016. *Schreiben in der Lehre : Handwerkszeug für Lehrende*, Opladen: Verlag Barbara Budrich.
- Lødding, B. & Aamodt, P.O. (2015). Studieforberedt etter studieforberedende? Overgangen mellom studieforberedende utdanningsprogram og høyere utdanning belyst gjennom gruppesamtaler med lærere, studenter og elever. *NIFU-rapport 2015:28*. <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/handle/11250/2359539>
- MN-fakultetets rapport (2019) "Arbeidsgruppen for programdesign av bachelorprogrammene med fokus på generelle ferdigheter og kompetanse"
- Solheim, B. m.fl. (2008). *Helhetlig og kontinuitetsbærende skriveundervisning (HKS) ved Det humanistiske fakultet. Arbeidsgruppens innstilling*. Bergen: UiB.
- Stock, I. (2017). Bacheloroppgaven – hvordan skal denne sjangeren forstås? *Uniped*, 40(04), 325-345.